

Το επαγγελματικό προφίλ του πολιτισμικού διαμεσολαβητή

Του J.C Soriano Gimenez, 2010

(Το πρωτότυπο κείμενο βρίσκεται στη σελίδα

<http://mediadoresinterculturales.blogspot.gr/2010/10/el-perfil-profesional-de-un-mediador.html>)

Αν η βελτίωση της μεταναστευτικής πραγματικότητας στην Ισπανία συνδέεται με την αύξηση του βαθμού συνοχής του κοινωνικού συνόλου, για την επίτευξη αυτού του στόχου δεν αρκεί η εργασία με τους μετανάστες μεμονωμένα, αλλά πρέπει η κοινωνική πρωτοβουλία (δημόσια και/ή ιδιωτική) να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο.

Η δουλειά της «διαμεσολάβησης» λαμβάνει χώρα ανάμεσα στις ενώσεις των μεταναστών και το κοινωνικό σύνολο, ανάμεσα σε άλλες φιλανθρωπικές οργανώσεις και στους μετανάστες, ανάμεσα σε όλους τους προηγούμενους και τη Δημόσια Διοίκηση ή τους ιδιωτικούς φορείς. Ρόλος της διαμεσολάβησης είναι να διευκολύνει, να προωθεί και να καθιστά επικερδείς πόρους κάθε τύπου: Ενημέρωση, επικοινωνία, τεχνικούς και οικονομικούς πόρους κτλ.

Με αυτό το έργο επιφορτίζονται άτομα (γηγενείς ή μετανάστες) των οποίων η γνώση της πραγματικότητας, η κατάρτισή τους και η ικανότητά τους να εργαστούν χρησιμεύουν για την ενίσχυση της συμμετοχής σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία. Για αυτό είναι σημαντικό να αναλυθεί ποιο θα πρέπει να είναι το «ιδανικό προφίλ» τους ως προς τρεις πτυχές:

- Τις στάσεις που θα πρέπει να διακρατούν
- Την κατάρτιση που θα πρέπει να λάβουν
- Τον συντονισμό με άλλους κοινωνικούς φορείς

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΠΡΟΦΙΛ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΩΝ

ΣΤΑΣΕΙΣ:

Όπως σε οποιαδήποτε κοινωνική εργασία, οι στάσεις των εκπαιδευτών απέναντι στον πληθυσμό των μεταναστών είναι καθοριστικές για τη δράση που αναλαμβάνουν. Κάθε ένας από αυτούς τους ανθρώπους έχει ένα προσωπικό υπόβαθρο που δημιουργεί το δικό του πλαίσιο προσδοκιών καθώς ασχολείται με μετανάστες. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο απαιτούνται συγκεκριμένες στάσεις, χωρίς τις οποίες δεν θα μπορούσε να κάνει σωστά τη δουλειά του ένας διαμεσολαβητής.

Για παράδειγμα, θα ήταν πολύ δύσκολο για κάποιον που έχει ρατσιστικές αντιλήψεις να εργαστεί στο πλαίσιο στο οποίο αναφερόμαστε, αλλά εξίσου ακατάλληλο θα ήταν ένα άτομο που βρίσκεται στο άλλο άκρο, υιοθετεί δηλαδή μια πατερναλιστική στάση απέναντι στους χρήστες των υπηρεσιών του.

Ως εκ τούτου, ο εκπαιδευτής θα πρέπει να έχει κάποιες βασικές στάσεις προκειμένου να φέρει σε πέρας την εργασία του, όπως:

Ευαισθησία απέναντι στην πολιτισμική ποικιλομορφία:

Η διακράτηση αυτής της στάσης σημαίνει να δείχνει ο διαμεσολαβητής ευαισθησία και σεβασμό απέναντι στις εκφράσεις της πολιτισμικής ταυτότητας του άλλου, τουλάχιστον στον ίδιο βαθμό που το ζητάει αυτό και για τον εαυτό του. Αυτό περιλαμβάνει τον σεβασμό για το πώς εκδηλώνεται η οικειότητα σε κάθε εθνικότητα, στις μορφές επικοινωνίας, στο δικαίωμα για σιωπή ή στην επιφύλαξη να μοιραστεί κάποιος τις εμπειρίες του, στη ζωή του, στα πολιτισμικά του χαρακτηριστικά, τον σεβασμό για τις διαφορετικές αντιλήψεις του χώρου και του χρόνου (που είναι βασικοί παράγοντες που χαρακτηρίζουν τις κουλτούρες και διαμορφώνουν την ποικιλομορφία τους) κοκ.

Δημοκρατική και ανεκτική διάθεση:

Αυτό περιλαμβάνει:

- Το να είναι κάποιος ανοιχτός απέναντι στον Άλλο
- Να αντιπαραβάλλει και να αμφισβητεί διαρκώς τις δικές του αντιλήψεις
- Να βάζει τον εαυτό του στη θέση του άλλου, πράγμα που θα του επιτρέψει να αναγνωρίσει τον άλλον ως ένα άτομο που του μοιάζει πολύ
- Να επιτρέπει την έκφραση της πολιτισμικής ποικιλομορφίας
- Την ικανότητα να παραμένει ουδέτερος ακόμα και σε καταστάσεις όπου οι προσωπικές του πεποιθήσεις τον σπρώχνουν να πάρει το μέρος της μιας πλευράς. Ένα άτομο δεν γίνεται διαπολιτισμικός μεσολαβητής μόνο επειδή έχει έναν τίτλο, αλλά πρέπει να ενστερνιστεί αυτή τη διάθεση, αυτή την ανοιχτή στάση, ως τρόπο ζωής.

Να ελέγχει την επίδραση των προσδοκιών:

- Αποφυγή του *φαινομένου του Πυγμαλίωνα*^{1 1}
- Δεν πρέπει να συγχέεται η πολιτισμική ταυτότητα με την ατομική μοναδικότητα, διότι κανένας δεν είναι ίδιος με οποιονδήποτε άλλον, ακόμα και αν ανήκει στην ίδια εθνικότητα, στην ίδια κουλτούρα, στο ίδιο χωριό ή στην ίδια οικογένεια.
- Χρειάζεται να λαβαίνουμε υπόψη ότι οι προσδοκίες που σχηματίζονται εκ των προτέρων για τα άτομα επηρεάζουν τις διαδικασίες που τα περιλαμβάνουν. Είναι σημαντικό να αναπτύσσεται κανείς σε αυτή την συνειδητοποίηση της ποικιλομορφίας.
- Ο διαμεσολαβητής πρέπει να εργάζεται για την αυτονομία των ατόμων και όχι για την εξάρτησή τους.
- Πρέπει να επιδιώκεται η μέγιστη συμμετρία στις διαπροσωπικές σχέσεις.
- Ο διαμεσολαβητής πρέπει να μπει σε μια διαδικασία αμοιβαίας πολιτισμικής προσαρμογής, δηλαδή να είναι διατεθειμένος να αλλάξει ο ίδιος προσωπικά ως αποτέλεσμα της σχέσης του με άλλα άτομα.

¹ Σ.τ.μ.: Σύμφωνα με το φαινόμενο του Πυγμαλίωνα, ή φαινόμενο Rosenthal, όσο μεγαλύτερες είναι οι προσδοκίες από ένα άτομο τόσο καλύτερα αποδίδει αυτό (και το αντίστροφο). Αυτό το φαινόμενο πήρε την ονομασία του από το θεατρικό έργο του George Bernard Shaw *Πυγμαλίων*. Στην Κοινωνιολογία αναφέρεται συχνά σε σχέση με την εκπαίδευση και την κοινωνική τάξη.

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Όσον αφορά τις επαγγελματικές δεξιότητες, ο εκπαιδευτής πρέπει να έχει γνώσεις των τεχνικών ανάλυσης της πραγματικότητας, σχεδιασμού διαδικασιών κοινωνικής παρέμβασης και τεχνικών ομαδικής εργασίας.

Για να μπορέσουμε να αποκτήσουμε πληρέστερη εικόνα των χαρακτηριστικών που πρέπει να έχει ένας διαπολιτισμικός μεσολαβητής (εκπαιδευτής για μετανάστες), ας επικεντρωθούμε σε κάποια γενικά χαρακτηριστικά (σ.τ.μ. της ομάδας των μεσολαβητών) όπως τα ακόλουθα:

Άτομα και των δύο φύλων: Η ομάδα διαμεσολάβησης πρέπει πάντα να λαβαίνει υπόψη τον παράγοντα του φύλου και να επιλέγονται οι κατάλληλοι επαγγελματίες για την κάθε περίπτωση. Ας σκεφτούμε ότι μπορεί να υπάρχουν ειδικές περιπτώσεις, όπως μια γυναίκα που έχει υποστεί κακομεταχείριση, η οποία θα αισθανθεί πιο άνετα να μιλήσει με μια άλλη γυναίκα, ή αντίθετα, μια περίπτωση μεσολάβησης σε μια σύγκρουση πατέρα και γιου, όπου ο πατέρας αισθάνεται καλύτερα όταν έχει να κάνει με έναν άντρα.

Άτομα που προέρχονται από διαφορετικούς πολιτικούς και πολιτισμικούς χώρους: Προκειμένου να προωθείται η διαπολιτισμικότητα μέσα στην ομάδα των διαμεσολαβητών.

Άτομα που προέρχονται από διαφορετικές ειδικότητες: Δεδομένου ότι έτσι παρέχονται ποικίλες οπτικές γύρω από την εργασία με μετανάστες, μπορούν να χρησιμοποιούνται κοινωνικοί λειτουργοί, κοινωνικοί ανθρωπολόγοι, ψυχολόγοι, κοινωνικοί εκπαιδευτές κτλ.

Άτομα με διαφορετικές προσωπικές εμπειρίες: Εκπαιδευτές διαφορετικών ηλικιών ή που και οι ίδιοι έχουν ζήσει την εμπειρία της μετανάστευσης.